

helft efter den Stilling, hvori jeg staaer, som repræsenterende Lehnscntrollen. Det vil vise sig i det daglige Liv, at Ståten ikke kan undgaae at betrygge de Stiftelser, som Private indstifte, netop for at enkelte af Rigets Indvaanere kunne komme i en bedre Stilling end andre komme i, og Enhver vil erkjende, at Staten vilde i høi Grad miskjende sin Stilling, dersom den ikke tog sig af saadanne Interesser. Der oprettes jo dog milde Stiftelser og Gud see Lov, ikke saa faa milde Stiftelser, hvor enkelte Personer, der ellers vilde komme under langt uheldigere Vilkaar efter de almindelige Begivenheder, kunne blive optagne, og hvor de kunne sikres en heldigere Stilling, end deres øvrige Jævnliges have, og det kan dog umuligt være Statens Sag at forebygge saadanne milde Stiftelser. Men, naar nu en Besidder af en Formue, — thi man kan dog ikke forbyde Enkelte at komme i Besiddelse af en større Formue end Andre — naar nu en Besidder af en Formue søger at sikre sin egen Slægt en Understøttelse, en sikker Indtægt i Fremtiden, saa nærmer det sig dog særdeles meget det samme Forhold, og ialfsld kan Ingen forebygge, at en Fader lader sin Søn komme i en bedre Stilling end andre Statens Beboere, og saadanne Forhold er det Statens Sag at betrygge ved Lov, at ikke en saadan Bestemmelse, som tages over Formuerne, skal blive tiltetgjort.

Det kommer da kun an paa at lade denne Control bestaae paa en saadan Maade, at den ikke forhindrer de øvrige Hensyn, som gjøre Foranstaltningens Fremme ønskelig. Jeg har tidligere tilladt mig at berøre de forskjellige Maader, hvorpaa man kan søge at tilvelebringe en saadan Control. Den Maade, som jeg har anseet for den hensigtsmæssigste, og som jeg derfor har søgt at bringe til Lys ved en Foranstaltning, der i forrige Aar blev truffen igjennem Justitsministeriet, har ikke fundet en saadan Anklang, at man ved denne Leilighed har troet at burde optage den. Der foresligger nu kun to Alternativer. Det ene er det, som Lovudkastet, saaledes som det nu efter Udvalgets Forslag foresligger, indeholder, og som tilfigter en Taxation eller, rettere sagt en Dpgivelse af Godssets Indtægter, hvilket vel me-

get uegentligt maa ansees for en Taxation, eller rettere sagt slet ikke kan ansees for en Taxation; det andet Forslag er det under Nr. 4 paa Afstemningslisten opførte, som gaaer ud fra, at der skulde finde en virkelig Taxation Sted, uagtet den vel heller ikke i alle Henseender kan ansees for fuldkommen adæqvæt. Det, som jeg har meest imod det Forslag, som foresligger fra Udvalgets Side, det er det, at det forekommer mig, at den Værdi-Ansættelse, som skulde fremkomme derved, at Indtægterne opgaves for en lang Række af Aar, det indeholder, som sagt, ingen Værdi-Ansættelse; den vil i Almindelighed være betydeligt under den egentlige Værdi, og det ligger i Sagens Natur, at den maa være dette. Deels vil nemlig Agerbruget, efterhaanden som Lidenne skrider frem, ogsaa gaae fremad, og jo mere Agerbruget skrider frem, desto større Værdi faaer det ogsaa, desto større Afgift kan der naturligviis deraf svares. Naar man altsaa af andre Hensyn er nødsaget til at sætte en temmelig lang Aarrække, for at kunne finde en Dpgivelse af Indtægterne, som nogenlunde skal omfatte et Affnit, hvori alle Indtægterne ere faldne, saa kan man paa den anden Side ikke nægte, at dette i og for sig maa bidrage til, at der udkommer et Resultat, som er langt lavere, end den egenlige Værdi. Men dertil kommer endnu, at ikke alle Indtægter kunne optages i en saadan Dpgivelse eller Dverfsigt, som den, der skulde afgives til Justitsministeren. Det er allerede tidligere bemærket; at der paa Fæstegodsferne kan være betydeligt Lørvæfjær eller store Skov-Strækninger, som egentligt ikke bringe nogen bestemt Indtægt ind i Fordebogen for Godsset. Det er ikke saa ganske sjældent, at det i Fæstebrevet er betinget; at Fæstebonden ikke maa sælge Løv til andre udenfor Godsset Boende, og han leverer ikke altid Løv til Godsbesidderen. Det er en Indtægt, som slet ikke kommer tilsynne, men som dog har en vis Værdi for Godsset, at en saadan Lørvemose anvendes til selve Godssets Lary. En saadan Strækning af Lørvæfjær vil, naar den gaaer over til Selveendom, faae en ganske anden Betydning, end den har havt, saalænge den horte til Fæstegaarden, naturligtviis med saadanne særegne Restrictioner,